

KAMIŠIBAJ GLEDALIŠČE

Tanja Črnivec, prof. razrednega pouka, Osnovna šola Stična

Poslušanje in pripovedovanje pravljic sta dejavnosti, ki spodbudno vplivata na otrokov razvoj. V prvem razredu jih uporabljamo vsak teden pri urah slovenščine in pravljničnega krožka. Pravljice prebira učiteljica. Pri urah dodatnega pouka učenci obnavljajo doma prebrano pravljico ali krajšo zgodbo. Ko učenci sami želijo obnoviti pravljico, jo večinoma obnovijo s podrobnim opisovanjem ali celo s citiranjem. Učence je potrebno navajati na obnavljanje ključnih dogajanj in izpuščanje podrobnosti. V ta namen pri spoznavanju okolja izdelajo kamišibaj gledališče. Pri slovenščini ilustrirajo poljubno izbrane pravljice, ki jih s kamišibajem obnovijo. Učenci sami izberejo najljubšo pravljico, doma izdelajo ilustracije in obnovijo zgodbo pred ostalimi učenci.

UVOD

Poslušanje in pripovedovanje pravljic je za otroka pomembna spodbuda, saj imajo pravljice velik pomen za otrokov osebnostni, moralni in socialno-čustveni razvoj. Pri spodbujanju vsestranskega razvoja učencev so strokovnim delavcem na voljo različne metode in tehnike (Škrubej 2017). Ena od njih je tudi gledališče kamišibaj. Beseda kamišibaj je japonskega izvora (*kami* – papir, *šibaj* – gledališče) in je edinstvena oblika pripovedovanja zgodb ob slikah. Slike so vložene v lesen oder, imenovan butaj. Pripovedovalec (kamišibajkar) ob pripovedovanju menja slike, ki prikazujejo dogajanje v zgodbi (Vir 1).

IZDELAVA KAMIŠIBAJA PRI SPOZNAVANJU OKOLJA

Učni načrt za predmet spoznavanje okolja predpisuje, da učenec v 1. razredu uporabi različna gradiva, orodja in obdelovalne postopke ter poveže lastnosti gradiv in načine obdelave: preoblikuje, reže, spaja, lepi ter zna preoblikovati gradivo z rezanjem, striženjem (Učni načrt 2011).

Opisala bom postopek izdelave kamišibaja pri spoznavanju okolja. Izdelali smo razredni kamišibaj, ki nam je v pomoč pri obnavljanju zgodb.

V uvodnem delu učencem s pomočjo slik predstavim gledališče kamišibaj. Razložim jim izvor imena in namen uporabe.

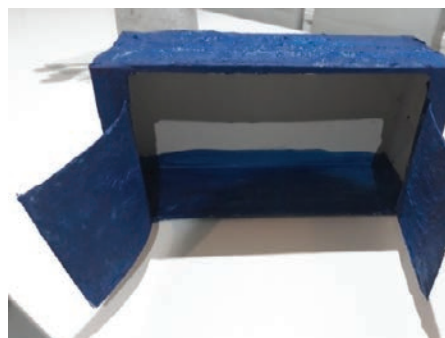
V osrednjem delu učence razdelim v skupine. Vsaka skupina dobi škatlo. Škatli odrežejo prednji del. Pomagam jim izrezati stranske odprtine. Na škatlo postopoma polagajo papirnate brisačke in jih premažejo z belim lepilom (npr. Mekol). Ko se lepilo posuši, škatlo pobarvajo s poljubno tempero barvo. (Slike 1–6)

Slike 1, 2, 3, 4: Rezanje škatle in kaširanje kamišibaja

Slika 5: Barvanje

Slika 6: Končni izdelek – kamišibaj

Na koncu učne ure učenci razstavijo svoje izdelke, jih preizkusijo in ustrezno popravijo.

OBRAVNAVA PRAVLJIC PRI SLOVENŠČINI

Učni načrt za slovenščino predpisuje, da učenec v 1. razredu obnavlja zgodbo tako, da dogajanje prikazuje z uporabo sličic oz. niza sličic ali s kombinacijo sličic in zapisa (Učni načrt 2011).

Opisala bom potek učne ure pri slovenščini – obravnavo in obnovo umetnostnega besedila ZAJČEK GRE NA LUNO, avtorice Svetlane Makarovič.

V uvodni motivaciji učenci s svojim telesom uprizorijo raketo, s katero potujejo po različnih planetih, kjer izvajajo različne naloge, ki so določene na vsaki postaji (Slika 7).

V osrednjem delu učenci poslušajo besedilo, izrazijo občutja in odgovorijo na vprašanja o razumevanju besedil. Razložijo nove in manj znane besede ter jih uporabijo v novih povedih.

- Koliko zajčkov se je skotilo? (Šest zajčkov.)
- Kakšno težavo je imel beli zajček? (Ni maral jesti triperesnih deteljic.)
- Kakšne volje je bila mama? (Slabe. Bila je jezna ...)
- Zakaj je bila mama huda? (Ker zajček ni hotel jesti.)
- Kam je zajčka pripeljal prijeten vonj? (Na travnik s štiriperesnimi deteljicami.)
- Kaj se je ponoči zgodilo na travniku? (Z raketo so prišli lunini zajci.)
- Kam so ga povabili? (S seboj na luno.)
- Ali je bil sedaj beli zajček zadovoljen? (Ja.)
- Kakšen je bil njihov dogovor? (Da ob polni luni lahko vedno obišeče svojo družino.)
- Ali vi tudi česa ne marate jesti? Kaj tedaj stori vaša mama?
- Razlaga manj znanih besed: hiranje, sočna detelja, trde besede, trmasta mama, pobrati se, bilka, polna luna.

Učenci po skupinah pobarvajo dele zgodbe.

Slika 7: Postaje na planetih, kamor letijo učenci z raketo.

Sliki 8: Pobarvani deli zgodb

Slika 9: Pobarvani deli zgodb

V zadnjem delu učne ure ob slikah, vloženi v kamišibaj, pripovedujem obnovo zgodbe.

Projekt Moja pravljica pri slovenščini

Naslednja ura slovenščine je namenjena projektu Moja pravljica. Učenci ilustrirajo pomembne dogodke iz znane pravljice ali pripovedke in jih predstavijo s kamišibaj gledališčem.

Učencem pokažem sliko rdečega lonca, košare, repe in medveda z ranjeno šapo. Ugotovijo, da so te slike iz Mojce Pokraculje, Rdeče kapice, Velike repe in Hvaležnega medveda. Povem jim, da bodo ilustrirali pomembne dogodke iz teh zgodb in jih ob kamišibaj gledališču obnovili.

Slika 10: Poslušanje zgodbe ob kamišibaj gledališču

Slika 11: Ilustracije Mojce Pokraculje

Slika 12: Ilustracije Rdeče kapice

Slika 13: Ilustracije O veliki repi

Slika 14: Ilustracije Hvaležni medved

Učenci se razdelijo v štiri skupine glede na zgodbo, ki jo želijo ilustrirati in obnoviti.

Po končanem skupinskem delu se učenci zberejo za poslušanje in pripovedovanje zgodbe ob pomoči kamišibaja. Vsak član skupine obнови tisti del zgodbe, ki ga ilustrira. Ostali sošolci mu prisluhnejo.

SKLEP

Kamišibaj so učenci dobro sprejeli. Uporabljamo ga vsak petek. Učenci se veselijo obnavljanja doma prebranih pravljic, pripovedk, slikanic. Dogodke ilustrirajo na štirih ali petih straneh. Prebrano zgodbo ob svojih ilustracijah v kamišibaju predstavijo svojim sošolcem. S to dejavnostjo se urijo v podajanju

bistvenih podatkov in izpuščanju podrobnosti prebranega besedila. Pred učenci spontano govorno nastopajo. Dvigajo si samopodobo in premagujejo strah pred nastopanjem. Učenci, ki obnovo poslušajo, spoznajo novo zgodbo, si bogatijo besedni zaklad in razvijajo domišljijo. Obnavljanje zgodb in nastop pred sošolci postajata dejavnosti njihovega vsakdana.

Pripovedovanje in prebiranje pravljic, zgodb ali pripovedk sta za učence in njihov razvoj zelo pomembna. Z njima krepimo veselje do življenja, empatičen odnos do soljudi in razvijamo prave vrednote, predvsem spoštovanje samega sebe in drugih. Najpomembnejše je, da učenci začutijo, v čem je pravi smisel življenja in da se naučijo iskati v vsem le dobro.

LITERATURA

Škrubelj, Saška (2017) *Pomen pravljic za socialno-čustveni razvoj otrok*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Učni načrt (2011) Program osnovna šola. Slovenščina. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Dostopno na http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina_OS.pdf.

Učni načrt (2011). Program osnovna šola. Spoznavanje okolja. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Dostopno na www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/.../os/.../UN_spoznavanje_okolja_pop.pdf.

Vir 1: Atelje Slikovedke. Dostopno na <http://slikovedke.com/kaj-je-kamisi-baj/>, 3. 2. 2018.